

Toespraak startdag Vlaamse onderwijsraad (18 september 2025): voorzitter Ann Verreth

Beste genodigden,

Hartelijk welkom op onze jaarlijkse afspraak.

Bij de voorbereiding telde ik even : het is vandaag de 8ste keer dat ik jullie mag verwelkomen. In zeker 2 gevallen was dat digitaal om de gekende reden. Ook al is het nummer 8, het blijft energiegelukkig een groep te mogen verwelkomen die onderwijs meer dan een warm hart toedraagt. Ik formuleer het zo omdat het niet alleen gaat om onderwijsactoren, maar ruimer : actoren uit het socio-economische en culturele veld die mee onderwijs proberen vorm te geven : in het hart en in de zijlijn. Ik voel me daarbij extra gesterkt door de ervaring dat niet langer dan een week geleden de leden van ons Vast Bureau de wil opnieuw hebben uitgesproken om in uitdagende tijden met de Vlaamse onderwijsraad te willen verbinden, vooroplopen en versterken . In deze uitdagende tijden is meer dan ooit moed nodig en het is niet verkeerd de vraag te stellen : Wat is er nodig om moedig te zijn, te spreken en te handelen, individueel en collectief? Martin Luther King indachtig : *Wij moeten voortdurend dijken van moed opwerpen tegen de stormvloed van de angst.*

Onderwijs en samenleving, samenleving en onderwijs. Het thema van deze startdag. Wat mag de samenleving van onderwijs verwachten en omgekeerd. We startten er als Vlaamse onderwijsraad een thematische lijn met participatief traject over op. Het participatieve traject werkt rond het maatschappelijk vraagstuk dat centraal staat in de thematische lijn: wat mag de samenleving van onderwijs verwachten, en omgekeerd?

We zoeken actief diverse stemmen binnen en buiten het onderwijsveld op. Hiermee willen we enerzijds de werking van de Vlaamse Onderwijsraad verrijken en anderzijds willen we ook het maatschappelijk debat verrijken en stimuleren.

We willen in de taal van onderwijsprofessionals vernemen hoe de samenleving in de klas komt. Hoe verwoorden ze spanningsvelden, waar liggen ze wakker van, hoe leeft dit in de verschillende onderwijsniveaus...?

We willen inzicht verwerven in de rol van onderwijs in de veranderende samenleving . Via het traject willen we duidelijkheid krijgen over de verwachtingen van alle onderwijspartners ten

opzichte van het onderwijs en tegelijk inzicht verwerven in de verwachtingen van de samenleving naar onderwijs. We zetten ons in om ook groepen en mensen te bereiken wiens stem niet luid genoeg klinkt in het debat.

De vijf prioritaire thema's zijn het resultaat van de besprekingen in de commissie Onderwijs en Samenleving en de dialoogtafels van 15 mei 2025 en dienen om de focus te behouden in dit complexe debat. Het gaat om volgende thema's :

Een samenleving waar iedereen zich thuis voelt en meetelt
Sterke brug tussen onderwijs en werk creëren.
Onderwijs dat ruime talentontwikkeling en brede vorming stimuleert
Emanciperende kracht van onderwijs samen waarmaken
Een maatschappij die vertrouwen heeft in de onderwijsprofessional

Maar first things first :

Wat de samenleving van onderwijs mag verwachten zit vervat in de definitie van minimumdoelen en de reden waarom minimumdoelen vastgelegd worden door het parlement, de wetgevende macht. Ik herinner er graag aan :

Onderwijsdoelen worden door de wetgevende macht, zoals het parlement, vastgelegd om transparantie, democratische verantwoording en eenheid te waarborgen binnen het onderwijssysteem. Het parlement stelt de minimeisen vast om ervoor te zorgen dat alle leerlingen gelijke kansen krijgen en dat er een bepaald niveau van kwaliteit en inhoud in het onderwijs is, wat bijdraagt aan de maatschappelijke ontwikkeling en de burgerzin.

De belangrijkste redenen waarom het parlement onderwijsdoelen vastlegt:

- **Democratische legitimiteit:**
- **Transparantie en verantwoording:**
- **Gelijke kansen en kwaliteit:**
- **Versterken van het onderwijs:**
- **Consistentie en eenheid:**

We buigen ons niet over de vraag welke inhoudelijke thema's in curricula al dan niet zouden moeten opgenomen worden. Ook niet over welke inhoudelijke thema's zouden moeten geschrapt worden etc. We gaan uit van de houding : sterke minimumdoelen boosten de onderwijskwaliteit en helpen mee om elk kind en elke jongere te vormen zodat elk kind of elke jongere kan participeren aan de samenleving en sterk in het leven kan staan. We proberen helderheid en duidelijkheid te scheppen, kansen ook te ontginnen wat daarvoor bijkomend nodig is vanuit de ruimere samenleving en voor de ruimere samenleving. Daarin schuilen in zekere zin de woorden van Zwangere Guy : tout seul, on va toujours plus vite, Mais ensemble, on va beaucoup plus loin, Ge kunt zo hard gaan als ge wilt, Alleen tesamen keert het tij.

Ik ben bijzonder benieuwd wat en waarheen ons dit gaat brengen.

Ik wil het ook nog even over mezelf hebben. Ik startte al met aan te geven dat het voor mij de 8ste keer is, deze startdag. Dat deed ik niet zomaar. De 8ste keer zal ook de laatste keer zijn. Toen ik startte als voorzitter van de Vlaamse onderwijsraad heb ik me steeds voorgenomen dat 2 mandaatsperiodes lang genoeg waren. Niet zozeer enkel en alleen voor mezelf. Na 8 jaar is de tijd van gaan gekomen. Ik spaar mijn overschouwende gedachten voor een eventueel afscheidsmoment. U bent dus nu al gewaarschuwd.

We leiden deze startdag in met een keynote door Lieven Janssens. Lieven is licentiaat in de politieke en sociale wetenschappen. Hij al sinds 1999 werkzaam aan de Universiteit Antwerpen, faculteit (P)SW en (U)AMS, afdeling publieke sector. Hij was ook lang lokaal actief als burgemeester en voorzitter van regio Neteland.

Op dit moment is hij Opdrachthouder bij de rector van de UAntwerpen voor de relaties en contacten met de Vlaamse en lokale overheden. U zal ook gemerkt hebben dat Lieven deel uitmaakt van het STEM-platform. Ik geef hem graag het woord.